

У К Р А Ї Н А
ХАРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

29 сесія 8 скликання

Р І Ш Е Н Н Я

Від _____ № _____
м. Харків

Про затвердження Програми розвитку
та функціонування української мови в
м. Харкові на 2024–2028 роки

Відповідно до ст.ст. 10, 11 Конституції України, законів України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про культуру», «Про освіту», Указу Президента України від 31.05.2018 № 156/2018 «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України», розпоряджень Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава», від 19.05.2021 № 474-р «Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року», від 15.03.2024 № 243-р «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року», на підставі ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», керуючись ст. 59 зазначеного Закону, Харківська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму розвитку та функціонування української мови в м. Харкові на 2024–2028 роки (додається).
2. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію Харківської міської ради з гуманітарних питань (освіта, культура, духовність, молодіжна політика та спорт).

Міський голова

Ігор ТЕРЕХОВ

Додаток

до рішення 29 сесії Харківської міської ради
8 скликання «Про затвердження Програми
розвитку та функціонування української
мови в м. Харкові на 2024–2028 роки»

від _____ № _____

ПРОГРАМА розвитку та
функціонування української мови в м. Харкові
на 2024–2028 роки

м. Харків
2024

ЗМІСТ

Паспорт Програми	3
1. Загальні положення.	4
1.1. Визначення проблеми, на розв’язання якої спрямовано Програму.	4
1.2. Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв’язання програмним методом.	5
2. Мета і завдання Програми.	6
3. Джерела та обсяги фінансування Програми.	7
4. Організація управління та контролю за ходом виконання Програми.	7
5. Очікувані кінцеві результати виконання Програми.	7
Додаток до Програми «Напрями діяльності, завдання та заходи Програми розвитку та функціонування української мови в м. Харкові на 2024–2028 роки».	

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

Назва Програми	Програма розвитку та функціонування української мови в м. Харкові на 2024–2028 роки.
Підстава для розробки Програми	Конституція України; законодавство України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про культуру», «Про освіту»; Указ Президента України від 31.05.2018 № 156/2018 «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України»; розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава», від 19.05.2021 № 474-р «Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року», від 15.03.2024 № 243-р «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року».
Замовник Програми	Харківська міська рада
Головний розробник Програми	Департамент освіти Харківської міської ради
Виконавці Програми	Виконавчі органи Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова, заклади культури базової мережі місцевого рівня, територіальні центри надання соціальних послуг районів міста Харкова.
Строки реалізації Програми	Виконання заходів Програми здійснюється протягом 2024-2028 років. Програма реалізовується у II етапи: I етап - 2024-2026 роки; II етап - 2026-2028 роки.

Джерела фінансування Програми	Кошти бюджету Харківської міської територіальної громади, інші джерела фінансування, не заборонені законодавством України.
Обсяги фінансування Програми	Фінансування заходів Програми здійснюється відповідно до бюджетних призначень, затверджених Харківською міською радою в бюджеті Харківської міської територіальної громади на відповідний бюджетний період.

1. Загальні положення

1.1. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямовано Програму

Результати досліджень мовної ситуації в державі свідчать, що функціонування української мови як єдиної державної в Україні на сьогодні відповідає зазначеному статусу, але її позиції потребують посилення практично в усіх сферах суспільного життя, зокрема в освіті та науці, культурі, засобах масової інформації, державному управлінні, правовій, військовій сфері, сферах обслуговування та виробництва. Йдеться як про кількісні показники – частка використання української мови, так і про якісні характеристики – застосування української мови відповідно до вимог українського правопису та стандартів державної мови.

В умовах збройної агресії Російської Федерації питання зміцнення державного статусу та підвищення престижності української мови через забезпечення її всебічного розвитку і функціонування в усіх сферах суспільного життя безпосередньо пов'язане з питаннями національної безпеки.

Основні тенденції динаміки мовної ситуації в місті зумовлені російською збройною агресією проти України:

у кризових ситуаціях, однією з яких на сьогодні є війна, посилюється роль мови як чинника національної консолідації, інструмента соціальної згуртованості. Саме інтегративно-означувальна функція української мови вийшла на передній план. Водночас російська мова, залишаючись для певної частини українців засобом комунікації, фактично перестала бути для них маркером національної належності;

повномасштабне російське вторгнення активізувало процес українізації громади. Українська мова поступово починає домінувати в м. Харкові в усіх сферах суспільного життя (неформальне спілкування, професійна зайнятість, віртуальний простір), де тривалий час не посідала провідних позицій;

масовий вимушений виїзд громадян України за кордон істотно пожвавив інтерес іноземців до вивчення української мови та спричинив популяризацію її у світі. Відчутно підвищився рейтинг української мови на світовому рівні;

додатковим каталізатором розвитку та зростання престижності української мови є внутрішня міграція. Цій меті слугує імплементація україноцентричних громадських ініціатив.

Отже, найголовнішими проблемами в Харківській міській територіальній громаді, які потребують нагального вирішення, є:

відсутність цілісного українського мовно-культурного простору;

наявність так званого російськомовного «культурного продукту»;

збереження у свідомості значної частини населення міста негативних стереотипів щодо статусу й місця української мови в суспільному, культурному житті;

штучна заполітизованість та емоційна перевантаженість питання функціонування української мови;

низький рівень володіння державною мовою населенням.

Повномасштабне російське вторгнення в Україну підштовхнуло мільйони українців, зокрема харків'ян, що щоденно перебувають під обстрілами російського агресора, до переосмислення свого культурного коріння та своєї національної ідентичності. Сьогодні всі ми є свідками значного ментального зрушення в національному самовизначенні: підтримка української мови як єдиної державної безпрецедентна за всі роки незалежності. Саме мова є головною рушійною силою змін національної свідомості, інструментом, який об'єднує, консолідує суспільство та допомагає Україні стати сильнішою.

1.2. Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання програмним методом

Складність сучасної мовної ситуації в Харкові є логічним наслідком довготривалої боротьби з українською ідентичністю, невпинного процесу витіснення української мови з усіх сфер її існування, асиміляції населення, що спричинена близькістю кордонів з Росією. Упродовж тривалого часу громада зазнавала деєтнізації й перейшла на вживання так званої «більш соціально престижної мови», залишивши щодо української мови комплекс мовно-культурної меншовартості. Прагнення Росії впливати на процеси, що відбуваються в Україні, зокрема у східній її частині, викликало маніпулювання мовним питанням та його штучну заполітизованість. Як результат, виникла невідповідність між реальним станом функціонування української мови в Харкові та її статусом державної:

відсутність системних заходів щодо зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації;

недостатній рівень підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування в частині володіння українською мовою;

недостатній рівень обізнаності жителів міста про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах суспільного життя міста;

тенденція до зниження рівня читання в дитячому та молодіжному середовищі;

недостатні темпи налагодження системної скоординованої роботи щодо

створення додаткових можливостей для опанування державної мови жителями міста та внутрішньо переміщеними особами;

недостатні темпи впровадження дієвих заходів для мотивування жителів міста та внутрішньо переміщених осіб до вивчення української мови, навчання та спілкування нею, залучення їх до участі в культурно-мистецьких заходах;

недостатній рівень запровадження в місцевих засобах масової інформації контенту, спрямованого на підвищення престижу української мови, поширення контенту національно-патріотичного спрямування;

відсутність дієвого механізму підтримки соціально важливих мистецьких проєктів щодо популяризації історико-культурної спадщини українського народу.

Закріплення на законодавчому рівні державного статусу української мови та схвалення стратегічних документів, спрямованих на популяризацію української мови, недостатньо для забезпечення її повноцінного функціонування в усіх сферах життя громади, необхідне застосування ефективних підходів та інструментів, зокрема програмно-цільових.

Необхідність вирішення проблеми програмним методом обумовлена наведеним оглядом ситуації, комплексом причин її виникнення та визначенням мовного питання одним з пріоритетів розвитку громади.

2. Мета і завдання Програми

Метою Програми є забезпечення додержання конституційних гарантій щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя міста, підвищення її ролі в забезпеченні територіальної цілісності та національної безпеки України, сприяння опануванню української мови та підвищення престижу використання, посилення її ролі в українському суспільстві як засобу зміцнення державної єдності, захисту національного мовно-культурного та мовно-інформаційного простору.

Основні завдання Програми:

зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації;

забезпечення дотримання посадовими та службовими особами органів місцевого самоврядування вимог законодавства щодо обов'язковості використання державної мови під час виконання своїх посадових обов'язків, недопущення її дискримінації;

мотивування населення міста до вивчення української мови, навчання та спілкування нею, запровадження та реалізація відповідних проєктів;

розроблення та відкриття мережі курсів з вивчення української мови для різних категорій осіб, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державної мови;

здійснення освітнього процесу українською мовою на всіх рівнях здобуття освіти, виховання стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення

української мови;

сприяння створенню інформаційної, у тому числі медійної, україномовної продукції;

створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах, забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації та послуг українською мовою, у тому числі через засоби масової інформації, рекламу, розширення україномовного інформаційного простору, у тому числі за кордоном. Напрями діяльності, основні завдання та заходи Програми додаються.

3. Джерела та обсяги фінансування Програми

Фінансування заходів Програми здійснюється відповідно до бюджетних призначень, затверджених Харківською міською радою в бюджеті Харківської міської територіальної громади на відповідний бюджетний період.

4. Організація управління та контролю за ходом виконання Програми

Координацію виконання Програми здійснює її замовник – Харківська міська рада через Департамент освіти Харківської міської ради, який щорічно до 15 січня, що настає за звітним періодом, узагальнює інформацію про стан та результати виконання Програми. Виконавці Програми щорічно до 15 грудня звітного періоду надають до Департаменту освіти Харківської міської ради інформацію про стан та результати виконання Програми.

Контроль за виконанням Програми здійснює постійна комісія Харківської міської ради з гуманітарних питань (освіта, культура, духовність, молодіжна політика та спорт).

5. Очікувані кінцеві результати виконання Програми

Реалізація завдань і заходів Програми дозволить:

здійснити практичну реалізацію статті 10 Конституції України щодо всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя;

розширити функціонування української мови в засобах масової інформації, сфері культури, освіти та науки Харківської міської територіальної громади;

зміцнити комунікативний потенціал української мови та покращити мовну культуру населення міста;

підтримувати наукові розробки, предметом дослідження яких є українська мова, література та культура, випуск видань українською мовою;

поліпшити навчально-методичне забезпечення закладів освіти різних типів з метою вивчення державної мови.

Виконання Програми забезпечить поширення застосування державної мови, розвиток української культури в усіх її проявах, формування цілісного

національного інформаційно-культурного простору, формування комфортного та функціонального україномовного середовища в Харківській міській територіальній громаді, підвищення престижу й авторитетності української мови.

Передбачені кроки сприятимуть вихованню різнобічно та гармонійно розвиненого, національно свідомого, високоосвіченого громадянина України, який буде здатний реалізувати свої права та виконати покладені на нього Конституцією України обов'язки.

Директор Департаменту освіти
Харківської міської ради

О. ДЕМЕНКО

Додаток
до Програми розвитку та
функціонування української мови в
м. Харкові на 2024–2028 роки

Напрями діяльності, завдання та заходи Програми
розвитку та функціонування української мови в м. Харкові
на 2024–2028 роки

№ з/п	Завдання та заходи Програми	Відповідальні за виконання	Строки виконання
1	2	3	4
1. Зміцнення державного статусу української мови, створення дієвого механізму її використання в діяльності підприємств, установ (закладів), організацій			
1.1.	Контроль за дотриманням законодавчих вимог щодо функціонування української мови як державної у відповідних сферах суспільного життя на території Харкова, зокрема виробниками товарів, надавачами послуг та виконавцями робіт, при здійсненні обслуговування споживачів у сферах торгівлі, транспорту, культурного життя міста, фізкультурно-оздоровчої діяльності, громадського харчування, побутового, соціального й медичного обслуговування тощо.	Виконавчі органи Харківської міської ради (відповідно до повноважень)	Упродовж 2024–2028 років
1.2.	Здійснення контролю за дотриманням мовного законодавства під час ведення ділової документації департаментами, управліннями та іншими виконавчими органами Харківської міської ради.	Виконавчі органи Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років
1.3.	Забезпечення виконання вимог нормативно-правових актів щодо функціонування державної мови під час проведення публічних заходів, інформаційних кампаній,	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого	Упродовж 2024–2028 років

	культурно-масових, туристичних, спортивно-масових, освітніх та молодіжних заходів.	рівня, Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської	
--	--	--	--

1	2	3	4
		міської ради, Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова, Департамент у справах інформації та зв'язків з громадськістю Харківської міської ради, Департамент соціальної політики Харківської міської ради	
1.4.	Забезпечення контролю за розміщенням зовнішньої реклами, використанням іншомовних рекламних банерів відповідно до вимог мовного законодавства.	Департамент з питань забезпечення життєдіяльності міста Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років
1.5.	Забезпечення контролю за поданням інформації українською мовою на об'єктах інформаційно-орієнтаційної системи міста та територій (вуличних вказівниках, адресних покажчиках, дорожніх знаках, інформаційних табло тощо).	Департамент з питань забезпечення життєдіяльності міста Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років

1	2	3	4
1.6.	Забезпечення неухильного дотримання закладами освіти законодавства України в частині провадження освітнього процесу українською мовою на всіх рівнях здобуття освіти.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024–2028 років
1.7.	Забезпечення підвищення кваліфікації посадових осіб органів	Виконавчі органи Харківської міської	Упродовж 2024–2028

	місцевого самоврядування, посадових осіб та педагогічних працівників закладів освіти з питань функціонування державної мови.	ради	років
1.8.	Забезпечення дотримання використання української мови під час здійснення туристичного та екскурсійного обслуговування населення, відвідування музеїв і виставок.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня	Упродовж 2024–2028 років
1.9.	Забезпечення виконання вимог законодавства щодо володіння державною мовою відповідного рівня при призначенні на посаду, контроль за застосуванням державної мови посадовими особами виконавчих органів Харківської міської ради під час виконання своїх обов'язків.	Виконавчі органи Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років
1.10.	Контроль за застосуванням державної мови суб'єктами господарювання, які здійснюють обслуговування споживачів з використанням мережі Інтернет, зокрема за розміщенням у соціальних мережах інформації державною мовою про продукцію, роботу чи послугу.	Департамент цифрової трансформації Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років

1	2	3	4
1.11.	Моніторинг репертуару творчих колективів та об'єднань з метою підвищення його якості й наповненості українською культурною складовою.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня	Упродовж 2024–2028 років
1.12.	Здійснення моніторингу та контролю за розміщенням візуальної та звукової інформації в громадському транспорті українською мовою.	Департамент інфраструктури Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років
2. Сприяння функціонуванню державної мови в усіх сферах життєдіяльності міста			

2.1. Проведення в закладах освіти для Департамент освіти Упродовж

	педагогічних працівників заходів, спрямованих на підвищення якості викладання державною мовою, популяризацію української мови, літературної та культурної спадщини українців.	Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	2024–2028 років
2.2.	Регулярне інформування учасників освітнього процесу в спільнотах соціальних мереж Департаменту освіти Харківської міської ради щодо можливостей долучитися до безкоштовних курсів та марафонів, цифрових бібліотек, корисних онлайн-платформ та мобільних застосунків, які сприяють ефективному вивченню української мови.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024–2028 років
2.3.	Створення умов для опанування державної мови через спілкування в розмовних та літературних клубах на	Департамент культури Харківської	Упродовж 2024–2028 років

1	2	3	4
	базі міських публічних бібліотек, клубах за інтересами.	міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня	
2.4.	Застосування державної мови в географічних назвах та назвах об'єктів топонімії міста (виготворення / устанавлення покажчиків з назвами вулиць на багатоквартирних будинках, вказівників, вивісок, написів, які використовуються на об'єктах благоустрою для інформування необмеженого кола осіб).	Департамент житлово-комунального господарства Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років
2.5.	Організація та проведення стаціонарних і пересувних книжкових виставок щодо популяризації українських видань.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня	Упродовж 2024–2028 років
2.6.	Проведення	Департамент культури	Упродовж

	інформаційно-комунікативних кампаній щодо популяризації української мови в культурному просторі громади.	Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня	2024-2028 років
3. Формування цілісного мовно-культурного простору та мотивування населення міста до вивчення української мови та спілкування нею в усіх сферах суспільного життя			
3.1.	Сприяння організації курсів «Вивчаймо українську» для різних верств населення на базі публічних бібліотек мережі міста, підзвітних Департаменту культури Харківської міської ради.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня	Упродовж 2024-2028 років

1	І	2	3	4
3.2.	Створення тематичної рубрики «Вивчаймо українську легко» у Telegram-каналі Департаменту освіти Харківської міської ради «Харків надихає», за допомогою якої учасники освітнього процесу щоденно зможуть ознайомитися з візуалізованими матеріалами, корисними онлайн-ресурсами для легкого та ефективного вивчення української мови, проходити вікторини, покращувати знання граматики та збагачувати своє мовлення самобутніми українськими словами.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024-2028 років	
3.3.	Організація інформаційно-освітніх тематичних виставок у бібліотеках закладів освіти, створення експозицій у шкільних українознавчих, народознавчих музеях та етнографічних кімнатах.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024-2028 років	
3.4.	Залучення мешканців міста до участі у Всеукраїнському радіодиктанті національної єдності.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого	Упродовж 2024-2028 років	

		рівня, Департамент освіти, управління освіти адміністрацій районів Харківської	
1	2	3	4
		міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова, Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради, Департамент соціальної політики Харківської міської ради, Департамент у справах інформації та зв'язків з громадськістю Харківської міської ради	
3.5.	Розміщення тематичних актуальних навчальних матеріалів, педагогічних рекомендацій щодо популяризації використання української мови на онлайн-дошках Padlet педагогами дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024–2028 років
3.6.	Розробка презентаційних матеріалів для батьків щодо важливості формування україномовного середовища, публікація рекомендацій з посиланнями на відповідний тематичний контент	Департамент освіти Харківської міської ради, Харківська	Упродовж 2024–2028 років
1	2	3	4
	у Facebook та спільнотах у Telegram за тегом #мовна майстерня.	міська батьківська рада	

3.7.	Організація роботи педагогічної майстерні для вчителів української мови та літератури «Сучасна мовна освіта як засіб формування успішної особистості».	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024–2028 років
3.8.	Проведення тематичних інформаційних зустрічей та дискусій для батьків, представників учнівського самоврядування, учителів-філологів, вихователів та педагогів, які викладають інші дисципліни, з метою ефективної співпраці, популяризації української мови, підтримки цікавих ініціатив.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова, Харківська міська батьківська рада	Упродовж 2024–2028 років
3.9.	Популяризація української мови на сайтах закладів освіти. Конкурс соціальної реклами «Є солов'їна – є Україна».	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради,	Упродовж 2024–2028 років

1	2	3	4
		зклади освіти мережі м. Харкова	
3.10.	Організація роботи факультетів харківщинознавства університетів третього віку при територіальних центрах надання соціальних послуг районів міста Харкова.	Департамент соціальної політики Харківської міської ради, територіальні центри надання соціальних послуг районів міста Харкова	Упродовж 2024–2028 років
3.11.	Організація та проведення літературних вечорів, літературних читань, конкурсів ораторської майстерності, годин поезії, заходів щодо популяризації народних українських звичаїв та обрядів.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня, Департамент освіти Харківської міської	Упродовж 2024–2028 років

		ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	
3.12.	Інформаційна підтримка формування україномовного простору шляхом розповсюдження просвітницьких матеріалів, промофільмів, інформаційних відеоматеріалів на сторінках спільнот соціальних мереж.	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради	Упродовж 2024-2028 років

1	I	2	3	4
3.13.	Сприяння створенню музейних та архівних експозицій, проведення краєзнавчих зустрічей, спрямованих на інформування населення про історію України та Харкова.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня	Упродовж 2024-2028 років	
3.14.	Проведення мистецьких акцій, синемалогій з показу вітчизняних кіно- та мультфільмів та подальшим обговоренням переглянутого.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня	Упродовж 2024-2028 років	
3.15.	Створення серії відеоконтенту та інфографіки для популяризації нового правопису та здобутків української літератури.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня, Департамент цифрової трансформації Харківської міської ради	Упродовж 2024-2028 років	
4. Створення умов для популяризації української мови та збереження духовно-культурної спадщини (конкурси, олімпіади, фестивалі, тематичні заходи, марафони та форуми)				
4.1.	Проведення конкурсів, марафонів, освітніх акцій, спрямованих на популяризацію українського слова (у закладах освіти, соціальних спільнотах закладів освіти, Telegram-каналі «Харків надихає»).	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської	Упродовж 2024-2028 років	

1	2	3	4
		міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	
4.2.	Реалізація проєкту «Книги, що надихають» у Telegram-каналі Департаменту освіти Харківської міської ради, на Facebook-сторінках Департаменту освіти Харківської міської ради та закладів освіти міста (освітні акції для шанувальників художнього слова письменників-ювілярів, любителів кінострічок за мотивами книг українських письменників, для юних казкарів, поетів та прозаїків).	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024-2028 років
4.3.	Реалізація проєкту «Українська культура як місток єднання минулого, сьогодення та майбутнього українців» (освітні акції, флешмоби національно-патріотичного спрямування з нагоди головних державних свят України, авторський контент учасників освітнього процесу про історико-культурну спадщину українського народу, історію становлення, збереження незалежності та територіальної цілісності України) у Telegram-каналі «Харків надихає», на Facebook-сторінках Департаменту освіти Харківської міської ради та закладів освіти міста.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024-2028 років

4.4.	Проведення тематичних заходів у закладах освіти до Дня української писемності та мови, Міжнародного дня рідної мови.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської	Упродовж 2024–2028 років
------	--	--	--------------------------

1	2	3	4
		міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	
4.5.	Проведення інтелектуальних змагань знавців української мови, історії України, літературної та культурної спадщини (турнірів, олімпіад, марафонів, проєктів, онлайн-квестів) з метою піднесення престижу української мови та популяризації її серед молоді.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024–2028 років
4.6.	Організація міського марафону знавців української мови для учнів закладів загальної середньої освіти Харкова.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024–2028 років
4.7.	Сприяння участі учасників освітнього процесу в мовних та мовно-літературних інтелектуальних змаганнях, що мають підтримку Міністерства освіти і науки України: Всеукраїнській олімпіаді з української мови та літератури, Відкритому марафоні з української мови, Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика, Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти	Упродовж 2024–2028 років

1	2	3	4
	Шевченка, Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості, Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт здобувачів освіти – членів Малої академії наук (у відділеннях «Мовознавство, фольклористика та мистецтвознавство», «Журналістика»), турнірі юних журналістів.	мережі м. Харкова	
4.8.	Поповнення бібліотечних фондів шкільних бібліотек закладів загальної середньої освіти методичними посібниками та дидактичними матеріалами, які враховують норми та правила Українського правопису в редакції 2019 року.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024–2028 років
4.9.	Створення медіапродуктів з українознавства, тематичних тренінгів з популяризації народних українських звичаїв та обрядів.	Департамент по роботі з громадськими об'єднаннями Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років
4.10.	Організація зустрічей учнівської та студентської молоді з лідерами думок: письменниками, журналістами, мовознавцями, творчими колективами, які наголошують на важливості використання української мови для зміцнення національної свідомості та підтримки національної ідентичності.	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради, Департамент освіти Харківської міської ради, Молодіжна рада при Харківському міському голові, Департамент по роботі	Упродовж 2024–2028 років

1	2	3	4
		з громадськими об'єднаннями Харківської міської ради	

4.11.	Проведення заходів національно-патріотичного, соціально-культурного, культурно-мистецького та просвітницького спрямувань, зокрема з нагоди державних свят, ювілеїв, видатних подій, вшанування видатних осіб українського державотворення, борців за незалежність України, а також заходів з нагоди народних свят з використанням народних українських звичаїв та обрядів.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова, Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня, Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради, Департамент соціальної політики Харківської міської ради, Департамент по роботі з громадськими об'єднаннями	Упродовж 2024-2028 років
-------	--	--	--------------------------

1	2	3	4
		Харківської міської ради	
4.12.	Наповнення банку учнівських ініціатив щодо підвищення культури мовлення (за результатами челенджів та марафонів для учасників освітнього процесу та зустрічей з представниками учнівського самоврядування), авторських творчих робіт школярів та педагогів (пісень, віршів, есе, оповідань, казок державною мовою) у Telegram-каналі «Харків надихає».	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024-2028 років
4.13.	Інформування в спільнотах соціальних мереж закладів освіти учасників освітнього процесу про	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти	Упродовж 2024-2028 років

	актуальні та перевірені онлайн-ресурси доступу до електронних підручників, словників, навчально-методичних матеріалів, художньої літератури українською мовою, матеріалів про культурну спадщину українського народу та історію становлення держави.	адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	
4.14.	Сприяння поповненню книжкових фондів закладів освіти, публічних бібліотек міста художньою літературою українських письменників, організація постійних інформаційних виставок.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова,	Упродовж 2024–2028 років

1	2	3	4
		Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня	
4.15.	Організація буккросингу в громадських місцях міста (парках, кав'ярнях, на станціях метрополітену, у закладах освіти та культури), заохочення жителів міста до поширення зазначеного громадського руху з використання україномовної продукції.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова, Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня, Департамент по роботі з громадськими об'єднаннями Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років

4.16.	Проведення виїзних книжкових виставок та ярмарків української книги.	Департамент адміністративних послуг та споживчого ринку	Упродовж 2024–2028 років
-------	--	---	--------------------------

1	2	3	4
		Харківської міської ради	
4.17.	Конкурс на кращий дистанційний курс за такими номінаціями: «Українська література» (2024), «Українська література» (2025), «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжна літератури)» (2026).	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024–2028 років
4.18.	Проведення регіональних творчих конкурсів на краще знання української мови та української літератури серед жителів міста.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня спільно з адміністраціями районів Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років
4.19.	Проведення міської інтелектуальної гри «UA - код ДНК» на Кубок міського голови.	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради спільно з адміністраціями районів Харківської міської ради	2026 рік
4.20.	Проведення флешмобів зі створення соціальних роликів, спрямованих на вивчення та популяризацію української	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту	Упродовж 2024–2028 років

1	2	3	4
	мови, української історії та культури серед органів студентських самоврядувань закладів вищої освіти Харкова.	Харківської міської ради, Молодіжна рада при Харківському міському голові	

4.21.	Організація заходів (вечорниць, батлів тощо) для учнівської та студентської молоді для ознайомлення її з українською культурою, створення матеріалів соціального спрямування про мовну ідентичність та важливість спілкування державною мовою.	Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради, Молодіжна рада при Харківському міському голові	Упродовж 2024–2028 років
4.22.	Популяризація творів українських письменників та визначних діячів серед отримувачів соціальних послуг у комунальних закладах («Красназвичай календар: видатні особистості та визначні події», «Творчість відомих українських письменників, діячів культури та мистецтва» тощо).	Департамент соціальної політики Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років
4.23.	Проведення радіопередачі «Говорить Харків» (до 100-річчя першої радіопередачі в Харкові).	Департамент у справах інформації та зв'язків з громадськістю Харківської міської ради	Упродовж 2024–2028 років
4.24.	Організація та проведення фестивалів, конкурсів, мистецьких проєктів, виставок, тематичних вечорів, експозицій, спрямованих на популяризацію української мови та української культури на території Харківської міської територіальної громади.	Департамент культури Харківської міської ради, заклади культури базової мережі місцевого рівня, Департамент соціальної політики	Упродовж 2024–2028 років

1	2	3	4
		Харківської міської ради	
4.25.	Грошове стимулювання педагогічних працівників, які стали переможцями та лауреатами міського конкурсу «Учитель року» у номінації «Українська мова та література» та підготували переможців фінальних етапів олімпіад з української мови та літератури, Малої академії наук (у відділеннях «Мовознавство, фольклористика та мистецтвознавство»),	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Листопад 2024 року

«Журналістика»).

4.26.	Грошове стимулювання здобувачів освіти, які стали переможцями Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури, Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт здобувачів освіти – членів Малої академії наук, міжнародних та всеукраїнських мовно-літературних конкурсів, що мають підтримку Міністерства освіти і науки України.	Департамент освіти Харківської міської ради, управління освіти адміністрацій районів Харківської міської ради, заклади освіти мережі м. Харкова	Упродовж 2024–2028 років
-------	---	---	--------------------------

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту рішення 29 сесії Харківської міської ради 8 скликання
«Про затвердження Програми розвитку та функціонування української мови
в м. Харкові на 2024-2028 роки»

1. Обґрунтування необхідності, мета і завдання прийняття рішення

Метою прийняття рішення про затвердження Програми розвитку та функціонування української мови в м. Харкові на 2024-2028 роки є забезпечення додержання конституційних гарантій щодо всебічного розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя міста, підвищення її ролі в забезпеченні територіальної цілісності та національної безпеки України, сприяння опануванню української мови та підвищення престижу використання, посилення її ролі в українському суспільстві як засобу зміцнення державної єдності, захисту національного мовно-культурного та мовно-інформаційного простору.

Основні завдання, які планується реалізувати: мотивування населення міста до вивчення української мови, навчання та спілкування нею, запровадження та реалізація відповідних проєктів; розроблення та відкриття мережі курсів з вивчення української мови для різних категорій осіб, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державної мови; здійснення освітнього процесу українською мовою на всіх рівнях здобуття освіти, виховання стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови; сприяння створенню інформаційної, у тому числі медійної, україномовної продукції.

2. Основні положення проєкту рішення

Рішенням затверджується Програма розвитку та функціонування української мови в м. Харкові на 2024-2028 роки.

Цей проєкт рішення не є нормативно-правовим чи регуляторним актом.

3. Правові аспекти

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють зазначене питання, є Конституція України; закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про культуру», «Про освіту»; Указ Президента України від 31.05.2018 № 156/2018 «Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України»; розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2019 № 596-р «Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава», від 19.05.2021 № 474-р

«Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року», від 15.03.2024 № 243-р «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року».

4. Фінансове забезпечення

Фінансування заходів Програми здійснюється відповідно до бюджетних призначень, затверджених Харківською міською радою в бюджеті Харківської міської територіальної громади на відповідний бюджетний період.

5. Громадське обговорення

Проект рішення громадському обговоренню не підлягає.

6. Очікувані результати застосування рішення після його прийняття

Ухвалення міською радою рішення дозволить здійснити заходи та створити умови для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах, забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації та послуг українською мовою, у тому числі через засоби масової інформації, рекламу, розширення україномовного інформаційного простору, у тому числі за кордоном.

Директор Департаменту освіти
Харківської міської ради

Ольга ДЕМЕНКО